

राज्यातील गोवंशीय पशुधनामध्ये उद्भवलेल्या विषाणूजन्य लम्पी चर्म रोग प्रादुर्भावामुळे शेतकरी / पशुपालक यांच्या मृत पावलेल्या पशुधनास केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय आपत्ती निवारण धोरणामधील निकषानुसार अर्थसहाय्य देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : डीआयएस - २०२२/प्र.क्र.१३७/पदुम-४,

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक - १६ सप्टेंबर, २०२२.

- वाचा :-**
१. प्राण्यांमधील संक्रामक व सांसर्गिक रोगास प्रतिबंध व नियंत्रण अधिनियम, २००९
 २. कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग शासन परिपत्रक क्र. डीआयएस - २०२२/ प्र.क्र. १३२/ पदुम -४, दि. १.०९.२०२२.
 ३. कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाची अधिसूचना दि.८.०९.२०२२.
 ४. महसूल व वन विभागाचा शासन निर्णय क्र.सीएलएस-२०१५/प्र.क्र.४०/म-३, दि.१३.०५.२०१५.
 ५. कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाचा शासन निर्णय क्र. राज्यो - २०१२/ प्र.क्र. १५९/ पदुम -४, दि.३०.१०.२०१५

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाच्या “प्राण्यांमधील संक्रामक व सांसर्गिक रोगास प्रतिबंध व नियंत्रण अधिनियम, २००९” अन्वये लम्पी चर्मरोग हा अनुसूचित रोग आहे. राज्यात दि.४.०८.२०२२ रोजी जळगाव जिल्ह्यात प्रथमतः गोवंशीय पशुधनात विषाणूजन्य लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भाव निदर्शनास आलेला आहे. तदनंतर सद्यःस्थितीत या रोगाचा प्रादुर्भाव राज्यातील २१ जिल्ह्यांमध्ये झपाट्याने पसरलेला आहे. राज्यातील उद्भवलेला लम्पी चर्मरोगाचा प्रादुर्भाव व त्यावर नियंत्रण आणण्यासाठी करावयाच्या आवश्यक त्या उपाययोजना याबाबत दि.१२.०९.२०२२ रोजी पार पडलेल्या मंत्रीमंडळ बैठकीत मंत्रिमंडळास वस्तुस्थिती अवगत करण्यात आलेली आहे. लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भावामुळे ज्या शेतकरी / पशुपालकांच्या पशुधनाचा मृत्यू झालेला आहे अशा शेतकरी / पशुपालकांना केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय आपत्ती निवारण निधी धोरणामधील निकषाप्रमाणे १०० टक्के राज्य शासनाचे अर्थसहाय्य देण्याबाबत तसेच सदर बाबीची अंमलबजावणी करण्यासाठी संबंधित जिल्ह्याचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्याचे मंत्रिमंडळाने निर्देश दिलेले आहेत. मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मंत्रिमंडळाने दिलेल्या निर्देशानुसार शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

२. वरील वस्तुस्थिती विचारात घेता, खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे:-

(२.१) राज्यात गोवंशीय पशुधनामध्ये उद्धवलेला विषाणूजन्य व सांसर्गिक लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भावामुळे ज्या शेतकरी / पशुपालक यांच्या पशुधनाचा मृत्यू झालेला आहे अशा शेतकरी / पशुपालक यांना केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय आपत्ती निवारण निधी धोरणामधील (महसूल व वन विभाग शासन निर्णय दि. १३.०५.२०१५) निकषाप्रमाणे राज्य शासनाच्या निधीतून खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य अदा करण्यास याद्वारे शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

शेतकरी / पशुपालक यांच्या मृत पशुधनास द्यावयाचे अर्थसहाय्य.

अ.क्र.	मृत पावलेल्या पशुधनाचा प्रकार	अर्थसहाय्याची रक्कम (प्रति जनावर)	अर्थसहाय्याची प्रति कुटूंब मर्यादा
१	२	३	४
१	दुधाळ जनावरे गाय व म्हैस	रु. ३०,०००/-	३ मोठी दुधाळ जनावरे (पर्यंत)
२	ओढकाम करणारी जनावरे (बैल)	रु. २५,०००/-	३ ओढकाम करणारी मोठी जनावरे (पर्यंत)
३	वासरे	रु. १६,०००/-	६ ओढकाम करणारी लहान जनावरे (पर्यंत)

(२.२) लम्पी चर्मरोगामुळे मृत्यू पावलेल्या पशुधनाच्या मालकांना राष्ट्रीय आपत्ती निवारण धोरणामधील निकषानुसार अर्थसहाय्यास मंजूरी देण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	: - अध्यक्ष
निवासी उपजिल्हाधिकारी / जिल्हाधिकारी यांनी नामनिर्देशित केलेला उपजिल्हाधिकारी दर्जाचा अधिकारी	: - सदस्य
जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त	: - सदस्य
जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद	: - सदस्य
सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, तालुका लघुपशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय (संबंधित)	: - सदस्य
सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय	: - सदस्य सचिव

(२.३) शेतकरी / पशुपालक यांना अर्थसहाय्य अदा करण्याची कार्यपध्दती -

(२.३.१) ज्या शेतकरी / पशुपालक यांच्याकडील पशुधन लम्पी चर्मरोगामुळे मृत्यूमुखी पडले आहे, अशा शेतकरी / पशुपालकांनी याबाबतची सूचना तात्काळ किंवा जास्तीत जास्त दुसऱ्या दिवशी नजीकच्या पशुवैद्यकीय दवाखान्यात / संबंधित पशुधन विकास अधिकारी / सहायक पशुधन विकास अधिकारी / पशुधन पर्यवेक्षक तसेच ग्रामपंचायतीस द्यावयाची आहे. संबंधित शेतकरी / पशुपालक यांनी पशुवैद्यकीय दवाखान्यावरील पशुधन विकास अधिकारी / सहायक पशुधन विकास अधिकारी / पशुधन पर्यवेक्षक, ग्रामसेवक / तलाठी, पोलीस पाटील तसेच दोन स्थानिक नागरीक यांच्या प्रत्यक्ष उपस्थितीत पशुधन मृत्यूमुखी पडल्याबाबतचा पंचनामा करून घ्यावयाचा आहे. सदर पंचनाम्यात पशुधनाचा मृत्यू लम्पी चर्मरोगामुळे झाला असल्याबाबतचा स्पष्ट उल्लेख असणे आवश्यक आहे. सदरचा पंचनामा संबंधित पशुधन विकास अधिकारी / सहायक पशुधन विकास अधिकारी / पशुधन पर्यवेक्षक यांनी सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, तालुका लघुपशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय यांचेकडे किंवा तालुकास्तरावर ही संस्था नसल्यास लगतच्या तालुक्याच्या सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, तालुका लघुपशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय यांचेकडे तात्काळ शक्यतो त्याच दिवशी सादर करावा.

(२.३.२) सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, तालुका लघुपशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय हे सदरचा पंचनामा अर्थसहाय्यास मंजूरी देण्यासाठी उपरोक्त प्रमाणे गठीत केलेल्या समितीचे सदस्य सचिव सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन, जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय यांच्याकडे त्वरीत पाठवतील.

(२.३.३) उपरोक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत समितीने शेतकरी / पशुपालकांकडील पशुधन लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भावामुळेच मृत्यू पावला असल्याची प्राप्त पंचनाम्याच्या आधारे खातरजमा करून, संबंधित शेतकरी / पशुपालक यांना अर्थसहाय्य मिळणेस्तव तशी शिफारस एक आठवड्याच्या आत जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त यांच्याकडे मंजूर करून पाठवावे. जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त यांनी सदर अर्थसहाय्याची रक्कम संबंधित शेतकरी / पशुपालक यांच्या बँक खात्यात पंधरा दिवसांच्या आत थेट डीबीटीद्वारे जमा करावी.

(२.३.४) सदर बाबीवर येणारा खर्च सन २०२२-२३ मध्ये या विभागामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या “राज्यात दूध उत्पादनास चालना देण्यासाठी ०६/०४/०२ दुधाळ संकरीत गायी / देशी गायी / म्हशींचे गट वाटप करणे” या सर्वसाधारण राज्यस्तरीय योजनेसाठी अर्थसंकल्पीत केलेला एकूण निधी रु. ३२.५० कोटीपैकी ३५ टक्के निधी वितरणास वित्त विभागाने मान्यता प्रदान केलेली असून, त्या मर्यादेत सदरचा खर्च पुढील लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

मागणी क्र.डी-४

२४०३, पशुसंवर्धन,

(०७), पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

(०७) (०९), वैयक्तिक लाभार्थीना दुधाळ संकरित गायी / म्हशींचे वाटप करणे (१०० टक्के राज्य योजना)
(कार्यक्रम)

संकेतांक २४०३बी९१५

३३, अर्थसहाय्य

३. सदरचा शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.३१९/ का.१४३१ दि.१५.०९.२०२२ तसेच, वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.४६०/ व्यय-२ दि.१६.०९.२०२२ अन्वये त्यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०९१६१९१८२१९६०१ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(डॉ. संजय वि. डोईजोडे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

१. मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.उपमुख्यमंत्री महोदयांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. सर्व विभागीय आयुक्त
४. मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, औंध, पुणे-०७.
६. सर्व जिल्हाधिकारी
७. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
८. मा. मंत्री (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२.
९. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन,
१०. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त,
११. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद
१२. कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग (व्यय-२), मंत्रालय, मुंबई
१३. कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग (कार्या-१४३१), मंत्रालय, मुंबई
१४. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागुपर.
१५. अवर सचिव (पदुम-३), कक्ष अधिकारी (पदुम-१, पदुम-२ व पदुम-१६) कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.